

111
Hle

ALEXANDERS SAGA

ISLANDSK OVERSÆTTELSE

VED

BRANDR JÓNSSON

(BISKOP TIL HÖLAR 1263—64)

UDGIVEN AF

KOMMISSIONEN FOR
DET ARNAMAGNÆANSKE LEGAT

GYLDENDALSKE BOGHADEL — NORDISK FORLAG
KØBENHAVN MCMXXV

HÁSKÓLI ÍSLAND

Herved udsendes en ny udgave af Alexanders saga eller den af den lærde Brandr Jónsson — biskop til Holar 1263—64 — foretagne oversættelse af Philippus Gualterus' digt i 10 bøger om Alexander d. store, hvilket igen hovedsagelig beror på Curtius' bekendte værk. Oversættelsen, i prosa, er foretaget med et mesterskab, der søger sin lige, så at sagaen allerede af den grund fortjener den største opmærksomhed. Den er desuden den eneste islandske oversættelse, som med sikkerhed kan henføres til et bestemt navn og en bestemt tid. En sammenligning mellem denne oversættelse og den øvrige oversættelseslitteratur (f. eks. Rómverjasögur) vil sikkert kunne føre til vigtige og interessante resultater i sproglig, især stilistisk henseende.

Det er den Arnamagnæanske Kommission en særlig tilfredsstillelse at besørge en ny, tidsvarende udgave af sagaen efter det prægtige håndskrift, som det lykkedes Arne Magnusson

til hans store glæde at erhvæve for 235 år siden. Det vides nemlig, at han selv havde påtænkt en udgave, som han dog aldrig fik istandbragt. Kommissionen håber, at udgaven også af denne grund vil blive modtaget med tilfredshed af dem, der sysler med Islands gamle litteratur og sprog.

Iøvrigt kan Kommissionen henvide til udgiverens indledning.

København, i januar 1925.

Johannes C. H. R. Steenstrup.

Finnur Jónsson. Sofus Larsen. Kr. Erslev.

Verner Dahlerup.

INDLEDNING

Filip Gautier, Philippus Gualterus, de Castilione (af Château) levede før og efter 1200 og var provst ved domkirken i Dornick (Tournai). Han forfattede et digt Alexandreis om Alexander d. store og hans erobringstog. Digtet er i 10 bøger, alt i heksametre; foran enhver bog findes 10 linjer, der består af en kort indholdsangivelse. Det hele indledes med en prosaisk fortale. Hver bog begynder med de enkelte bogstaver i navnet Guillermus efter den rigtige rækkefølge, idet forfatteren tilegnede digtet erkebiskop Guillermus af Rheims (d. 1201). Digtet er ifg. forf. selv forfattet i løbet af 5 år; det er skrevet i flydende vers og i det hele i et meget godt sprog.

Til Norden er dette digt nået ret tidlig, senest ved midten af 13. årh. Vi ved med stor sandsynlighed, at det var præsten — senere biskop — Brandr Jónsson, der oversatte digtet.

Ved sagaens slutning, som den findes i AM 226, fol., hedder det udtrykkelig (se s. 155), at han er oversætteren, og det samme siges lige efter afskriften af Gyðingasaga, at han også „oversatte Alexander magnus“¹); når det tilføjes, at han gjorde det efter opfordring af „kong Magnus, kong Hakon d. gamles søn“, er dette måske rigtigt, ti Magnus var allerede ved den tid, da Brandr opholdt sig i Norge, bleven medkonge.

Brandr Jónsson hørte til en hövdingeslægt, de så-

¹) Jfr. min litt. hist.² II, 861. 862; Gyð. s. (udg.) s. 101.

kaldte Svinfellinger (efter gården Svínafell i Skaftafells-syssel). Ved år 1238 nævnes han; da overtog han, der var præst, foreløbig styrelsen af Skalholt bispestol efter biskop Magnus' død. 1247 blev han abbed i Tykkvebær-kloster og 1262 udset til at være biskop til Holar. Han rejste udenlands for at blive bispeviet samme år og opholdt sig i Norge vinteren 1262—63.

At Brandr under sit ophold i Norge blev knyttet til kong Hakon siger sig selv. Vinteren 1262—63 opholdt både kong Hakon og Magnus sig i Trondhjem, og det er selvfølgelig givet, at Brandr, der skulde vies af ærkebispem i Nidaros, også opholdt sig dér. Han blev viet til biskop 4. marts 1263. Efter at være vendt hjem (1263) levede han kun knapt ét år, idet han døde allerede 26. maj 1264. Brandr får et udmærket eftermæle (se min litt. hist.²) både som menneske og som lærd, der uddannede flere dygtige mænd. Han vides at have foretaget en udenlandsrejse før 1232 (i hvilket år han vendte tilbage), sikkert en studierejse, hvorom vi ellers desværre ingenting ved¹). Det er klart, at han har været højt anset både inden- og udenlands på grund af sin lærdom. Hans kundskaber i latin ses at have været overordenlige. Han er den tredje i rækken af de Islændinger, som på opfordring af norske konger udførte litterære bedrifter i Norge, hvilket i en anden henseende er meget vigtigt, nemlig med hensyn til de litterære forhold i Norge i det hele taget.

Det er nu det rimeligste, at Brandr har foretaget sin oversættelse i den nævnte vinter (1262—63); originalen har snarest eksisteret i Norge; det er næppe rimeligt at antage, at Brandr har haft den med sig fra Island.

At han har taget sin oversættelse eller en afskrift med sig til Island er utvivlsomt; det er herfra, alle de eksisterende håndskrifter deraf, så vidt ses kan, stammer, intet fra Norge.

¹) Om Brandr kan henvises til Tr. Þórhallssons velskrevne afhandling i „Skírnir“ 1923.

Håndskrifter. Af sagaen haves der heldigvis et udmærket håndskrift fra slutningen af det 13. årh., et af de fineste, der findes i den Arnamagnæanske samling, 519 a, 4°. Det er fuldstændig bevaret med undtagelse af 2 blade, der har været det inderste bladpar i håndskriftets 3. læg; det er de blade, der har været imellem nuværende bl. 18 og 19¹). Oprindeligt har bogen således bestået af 39 blade i 5 læg, hvoraf det første kun består af 7 blade (det 7. er føjet til de 3 sammenhængende bladpar). Dette er et ret sjældent forekommende forhold. Den første og den sidste side i bogen er oprindeligt blanke.

Håndskriftet er i det hele vel bevaret. Af det 1. bl. er øverste hjørne til venstre lidt beskadiget, så at den store initial (D) er halvt revet bort. Af det sidste bl. er det nederste hjørne til højre også afrevet, hvorved nogle bogstaver i slutningen af de 3 sidste linjer er forsvundne. Skriften er heit igennem særdeles tydelig; faksimilet i Palæografisk atlas, oldn.-isl. afdel., nr. 31, giver et fortrinligt billede af håndskriftet. Initialerne er smukt tegnede, (røde, grønne eller blå, undertiden sorte). På et par steder er nogle linjer noget udviskede på en ret mærkelig måde, uden at grunden dertil er let at se (om det er på grund af fugtighed er uklart, og lidet forståeligt). Dog er den oprindelige ordlyd på intet punkt uklar; kun et par ords skrivemåde (forkortet eller ikke) kan måske være lidt tvivlsom. Disse stykker er: bl. 31 a l. 18—19 (*sagt—her* og *I—eptir*; udg. 129_{31—33}), og l. 25—35 (siden ned, dog er enkelte ord i l. 27—29 tydelige nok; *honom—þviat*; udg. 130_{11—32}). Også de 3 sidste linjer 31 b er tildels noget afblegede. Så er der de 7 sidste linjer bl. 32a (*Her—þat*, udg. 134_{33—135₁₃}). Endelig er bl. 32 b fra og med l. 18 navnlig i den venstre del deraf noget udvisket (*lið—broður*; udg. 136_{15—137₁₆}). En ejer eller ihænde-haver af hds. har på bagsiden af det sidste blad skrevet det afblegede stykke

¹) Nederst på s. 18 b står med en hånd fra 16. (ell. 17.) årh.: „her fattis tho blad“.

på s. 31 a (*ok friða fyrir* osv.) til *yfir* i 1. l. 31 b, men med senislandsk retskrivning og forkortninger. På lignende måde er også det afblegede stykke nederst på s. 32 a (*Her hefi ec fyrir* osv.) skrevet på et tilføjede papirblad med en anden og som det synes ældre hånd end den første. Endelig er også stykket 32 b (*at lið Alexandri* osv.) afskrevet med samme hånd på et andet papirblad. Disse afskrifter er dog ikke nøjagtige eller bogstavrette. Men én ting viser de med uimodsigtelig sikkerhed, at de er foretagne af en Islænding og da på Island. Det er således sikkert, at håndskriftet har været dér til ind i det 16. årh., en nærmere bestemmelse er vist umulig. Fra Island er det blevet bragt til Norge, ialfald før 1594. Da var hds. i en Jakob Peder-søns eje. Denne har nemlig på det foran indføjede papir-(smuds)blad skrevet følgende:

Jacob Pederссónn er mit naffn,
och thet gaffuis mig vðj daab,
Jesus Christus fóddis mig till gaffnn
thill hannem staar allt mit haab.

Anno Christi 1594.

Huad paa deg sigis skót du ey om,
der liugis dog paa saa mangan from.

Herpå følger 10 linjer parvis rimede om venners upålidelighed:

Thend stund ieg haffde och kunde giffue,
Da mentte ieg med venner leffue,
Och for thennem baade dicte och schriffue,
Och y andre maader thidenn fordriffue.
Menn nu min Vegen begynder att halde,
Monne de mig och med alle fra falle,
De forachter S: Jórgenn for huad staar bar(?)
Menn gud och lycken kand igenn giøre hannem(?) klar(?),
Dennem till sorig, och mig till nytte,
Saa pleyer Verdenn blant Venner att bytte.

Derpå følger disse disticha af „Cato“:

Si tibi sint nati nec opes tunc artibus illos
instrue, quo possint inopem defendere vitam

O formose puer nimium ne crede colori
paa ejn dag kand hende sig

Att du faar magno dolorj.

På bladets bagside findes følgende:

Vere schall mader }
maadelig glader. }

Raadig och róyster }
vejnfaster och tróuster. }

Och holde sig vðj alle middell maade }
ald hofferdighed schullum vy forlade. }

Huad heller verden ganger da apter eller fram }
Tha haffuer du heder och ingen skam¹). }

Derunder står det runealfabet, der findes gengivet i Aar-bøger 1910 s. 305.

Der findes hyppig i randen bemærkninger, især sigtende til indholdet, både på dansk (norsk) og islandsk, disse altså fra den fornorske periode, og vistnok med samme hånd som den anden islandske på de vedføjede papirblade. Alle disse bemærkninger er fuldstændig betydningsløse, hvorfor der her ikke tages videre notits deraf (ovf. er bemærkningen nederst på 18 b anført). Her skal kun tilføjes, at nederst på s. 26 b findes følgende bemærkning (der sigter til det dér fortalte): „Epithaphium Regis Persarum Darij | Hic requiescit Darius qui præfiguratus est in prophetia Danielis, Aries | cujus cornu |: regim̄. Alexander subjugavit sibi ... (bortskåret)“. Dette er blevet fortsat øverst s. 27 a, men hvad der her har stået er bortskåret med undtagelse af ordet „Alexandri“. Udenfor l. 2—7 på samme side findes: „anno mundi 4868 ab adam vsque ad regnum alexand[ri] magni“.

Før vi går videre skal bemærkes, at håndskriftet også indeholdt Orvar-Oddssaga, hvad også bindet klart viser. På en seddel har Arne skrevet: „Hier aptan vid var Orvar-

¹) Dette vers findes også aftrykt i NgL. IV, 551, hvor det kaldes „Axel Fredericksøns Rim“, jfr. D. A. Seip i MoM 1922, s. 134. Prof. Seip har velvilligt gjort mig opmærksom herpå.

oddz Saga med annarri og nyrre hendi, hveria eg her fra nu separerad hefi“. Denne Orvar-Odds saga findes nu i AM 344 a, 4°. Herpå skal man ikke komme nærmere ind; blot skal bemærkes, at der også i denne saga findes randbemærkninger af selvsamme art og med samme hånd, som i Alex. s. Desuden findes en bemærkning s. 10 a nederst: „ek fússe ivarss. ok ingelvor“ (næppe -ver).

I sit eget katalog har Arne skrevet: „Bokina feck eg i Norege af mag. Otta Ottasynne preste i Biörgvin, hefur hana ätt Mag. Geert Miltzow prestur á Voss“. Arne har tidlig vidst besked om dette håndskrift, ti allerede 1689 havde han omtalt bogen i brev til Torfæus som tilhørende — den bekendte — præst G. Miltzow, som da var død (han døde 1688); Torfæus antyder imidlertid, at „den ikke var til at få“ (Brevveksl. s. 16). Men 8. januar 1690 siger Arne, der da var i Bergen: „eg er ordinn handhafa ad Alexandri magni sögu, sem monsr. hefur til forna sied“ (sst. 20). Når der nu foran i bogen findes en seddel, hvorpå Arne har skrevet: „Kom fra Ormi Dadasynne 1721“, er denne bemærkning ret besynderlig. Enten har da Arne taget bogen med sig til Island, ligesom så meget andet, 1702 og lånt den til nævnte Ormur, eller ogsaa hører sedlen slet ikke herhen; dette sidste er vel det rimeligste, da man næppe kan tro, at Arne har lånt en sådan kostbarhed ud, ikke engang til sin gode ven Ormur Dadason. På en anden seddel anfører Arne slutningen af sagaen efter 226, fol., men lader ordene *fúsundir—ar* in blanco (senere har han skrevet ovenover *ok niutigir ok einn vetr*, men atter streget dette ud). Så föjer han følgende bemærkning til: „corr. III. ok niu hundrut vetra. Etenim Islandi, Græcos secuti anno ab initio mundi ad nativitatem Christi computant 5199. Et annus primus æræ christianæ, secundum illos, conjungitur cum anno mundi 5200. Nonnullibi tamen hæc indistincte ponuntur tanquam Christus natus sit anno M. 5199. ac consequenter hic æræ christianæ primus sit“. Den rigtige tekst skulde være Arne Magnussons anførte rettelse (der også anføres i den gamle udg. s. 186). Det

bör dog bemærkes, at tallet (*de—ar*) i 226 beror på opriskning og det er skrevet over det oprindelige, der er fuldstændig udskrabt. Det er således ikke fuldtud sikkert, hvad der oprindeligt er skrevet. Afskriften i 225 har 4 *fúsundir ok niutigir ok ein vetr*, hvilket formentlig også oprindeligt har stået i 226.

Håndskriftet er i udg. nøjagtigt gengivet med kursiverede opløsninger, og der er i noterne gjort rede for, hvor udgaven afviger fra det, dels ved rettelse, dels ved optagelse af udeladte ord, der findes i de andre håndskrifter og som har noget tilsvarende i den latinske original, og derfor må have hørt til originalen. Skriveren har været som alle andre skrivere, han har kunnet gøre forskellige fejl, dels sådanne, som han selv har rettet, dels andre, han ikke har set og rettet. Da alt dette ikke er bemærket i noterne, skal der her gives en samlet oversigt over disse fejl, først dem, der er rettede af skriveren selv ved tilføjelse over linjen, og da så godt som altid ved nedvisningstegn, eller ved at skrive de manglende ord i randen:

4₂₂ v i hvapt-; 24 f i af. 6₁ lið. 6₁₀ sva. 6₁₃ villdv. 9₃ hon. 17₁₁ var. 21₃₁ r i fagr. 24₁₈ = 25₁₀ nv. 33₅ hvat. 34₆ nu. 34₁₂ heriaz (*i r.*). 37₁ sv. 38₁₁ l i riðlaz (*B har ridaz*). 44₇ hann. 52₂₁ tok. 52₂₄ ser. 60₁₆ n i eignaz. 61₅ hann(1). 61₆ l i sialvan. 68₁ n i slegðen. 71₄ n i vanr. 72₂₂ serkiom (*i r.*). 73₁ r i kraptr. 83₇ hava. 84₁₄ t i þarft. 88₃₂ þoritar med adskillestegn (*kommaer*) over og under l. mellem þo og r-. 90₁₁ fe. 91₁₄ lið. 100₁₂ veret. 100₁₅ at. 102₃₄ ki i ecki. 103₃₀ z i sciliaz. 110₂₂ orðum. 114₂₃ akrinn (*i r.*). 118₁₅ maðr. 120₁₃ mer. 120₁₆ at. 120₃₂ a i þa. 122₂₅ t i oppt. 124₁ vére. 128₃₂ af. 136₂₄ a i India-. 140₂ áhonom. 146₃ hon.

Andre rettelser: 24₁₄ stað: *først skr. g, rettet til ð*. 118₂ viðan skr. ved linjesk. 2 gg, *første g udstreget*. 141₁₃ stendr: ligeledes. 147₈ Foran hafðe er skr. hevir, *men dette er overstr. og underprikket*.

Ikke rettede fejl (men rettede i udg.): 6₁₈ siukiom. 9₁₅ alf (*f. afl*). 25₆ alldrega. 28₁₁ Timades (*ellers Timo*). 34₇

bitr (*f. biðr*). 36₁₀ hagleit. 36₂₄ scripat. 37₄ Galtererus. 40₁₄ ver (*f. vel*). 41₁₃ bgga. 66₁₆ storma. 83₃₀ annat. 84₂₀ staða. 88₁₄ hon: *gennem h går en streg*. 102₂₈ var¹ er skr. ver. 105₁₈ sporara. 108₂₈ stvndar. 112₅ ferellrum. 112₂₁ þriðiungia. 117₁ bycr. 118₂₀ ellenz. 126₆ flyiaz. 132₁₈ eiga. 135₂₆ liðens. 145₂₈ lundarne. 148₈ sterc. 151₇ hvatleik. 152₃ underrum. 154₁₉ kostge. *To gg skr. — uden rettelse — er: 26₁₉ til. — 67₄ udfor Scitarum er skr. þui folki (?)*.

Nogle opfriskninger findes hist og her. Således: þegar akafliga 3₈, tekít 3₁₁, hiartarins 3₁₃, kefd 3₁₇, oc fostr faðer 3₁₈₋₁₉, — foruden enkelte ord i de afblegede steder, bl. 31 a b, 32 a b. Foruden disse steder er der enkelte ord hist og her noget afblegede, uden at der er tvivl om hvad der har stået, f. eks. mikit 29, osv.

Alle de her anførte fejl er rettede i udgaven; bortset fra dem er håndskriftet, som sagt, nøjagtig og bogstavret gengivet. Efter 226 er lakunen i hds. udfyldt ligesom i Ungers udg. (s. 75—80₁₃).

Det bemærkes, at alle egennavne er i udg. trykt med stort bogstav, ligesom bøgernes tal i randen er tilføjede af udgiveren. Ny linjer i hds. er bibeholdt.

Håndskriftets hele væsen, skriftens art og „retskrivning“ viser, at det må henføres til det 13. årh.s sidste årtiere, snarere end den nærmeste tid efter 1300. Bogstaverne er overordenlig smukt og regelmæssig tegnede; de er i nær slægt med håndskrifter som codex regius af eddadigtene, Grågås-håndskrifterne, Kringla-membranen og flere af den art. Det er således sikkert ikke mere end 20—30 år yngre end originalen, hvis det da er så meget.

Der er ingen grund til her at give en nøjagtig palæografisk beskrivelse af håndskriftet. Det frembyder alle de velkendte bogstavformer og forkortelsestegn fra den nævnte tid (angels. v bruges hyppig; þ for ð findes kun undtagelsesvis). „Retskrivningen“ er også den samme som ellers er velkendt i håndskrifter fra denne sproglige overgangstid — den samme mangel på ensartethed og følgerigtighed i lydbetegnelserne frembyder enhver side. Der göres ingen

forskel på æ og ø — hvilket bedst viser skriverens hjemstavn (Island). I endelser findes i og e, o og u, i den mest brogede blanding. Dog har snarest e og o overtaget, tal-mæssigt set¹). Interpunktionen er i hds. overhovedet meget almindelig og rigtig, undertiden vel rigelig. Aksenter findes hyppig og i det hele rigtig anvendte, men i et langt overvejende antal mangler de. Norskheder vil man måske se i ordformer som *mek*, *sek* og lign. Det er muligt, at Brandr Jónsson har været noget påvirket af norsk udtale og retskrivning (jfr. den hyppige udeladelse af h foran l, n og r).

Forkortelsestegnene er gengivne på sædvanlig måde, således at alle de i forkortelsen indesluttede bogstaver (lyd) er kursiverede. Tegnene er gengivne med hvad de i reglen betyder; når tegnet for *ar* findes (hyppig) i ord som *riddari*, er det gengivet ved *er*, uagtet ordet ellers, når det er skrevet fuldtud, skrives *riddar-*. Når et ord kun antydes ved begyndelseshogstavet (med prik foran og efter) sættes alt det manglende i parentes. Håndskriftet er her betegnet A.

Det andet hovedhåndskrift af sagaen er AM 226, fol. Det er et af de store Stjórn-håndskrifter — skrevet på Island i 14. årh. (jfr. Kålunds katalog). Sagaen findes her på bl. 129 a—146 b. Nedenfor skal forholdet mellem dette og 519 nærmere omtales. Her skal kun meddeles, at det som tillæg trykte „brev“ findes her inde i teksten, se anm. til 153₁₂. Efter dette hds. er lakunen i 519 udfyldt; her er forkortelserne ikke gengivne i tryk. Det er her betegnet B.

En afskrift af dette hds. er det andet store Stjórn-håndskrift, AM 225, fol., jfr. Kålunds katalog; det behøver ingen nærmere omtale her; det er slet ikke benyttet.

AM 655, 4° nr. XXIX består af 4 blade i lille format (se kataloget), skrevne med en fin og smuk hånd, omtrent samtidig med 519, i hvert fald ikke yngre. Bladene er til dels ret stærkt medtagne og 2 af dem er bleven anvendt til bogomslag, skriften er derfor på mange steder slidt, dog således at man med nogenlunde sikkerhed kan læse

¹) Jfr. Ungers korte redegørelse i hans udg. s. IX ff.

det hele. Af andet blad er den forreste del blevet afskåret. Dette engang prægtige hds. er uden tvivl islandsk. Hvorfra Arne Magnusson har fået bladene, oplyses ingen steder. Når han på en seddel har skrevet en formodning om, at dette håndskrift har været kaldt „Villa“, hvoraf et blad skulde være opbevaret i 655 XXIII, er dertil at bemærke, at hænderne i disse tvende brudstykker (XXIII og XXIX) er forskellige. Om hds.s forhold til 519 se nedenfor. Indholdet af 1. bl. svarer til 104₂₂ (at) til 106₂₂ (þviat). Bl. 2—3 er sammenhængende og svarer til 122₁₇ (ifiorradum)—127₂₃ (Scithiam er), bl. 4 til 137₁₂ (oc eggjar)—139₂₄ (vara. þa er). Brudstykket er her betegnet C.

Stockholm 24, 4° perg. er et brudstykke, bestående af 28 blade. Deraf optages bl. 1—22 a af Alexanderssaga, resten af Rómverjasögur (som ikke vedkommer os her). Håndskriftet er fra den sidste halvdel af 14. årh. eller tiden ved 1400. Det har flere lakuner, henholdsvis efter bl. 3, 13, 16: 14₃₀ (ætla ec)—25₄ (iofn), 77₁₃ (visar)—83₂₈ (hann), 108₂₁ (scalltv)—129₂₈ (iafningia). Det skal bemærkes, at her findes Alexanders brev til Aristoteles, men skrevet efter sagaens afslutning (ikke inde i denne som i 226). Håndskriftet hører til den række af håndskrifter, som Jón Eggertsson erhvævede i Island og bragte med sig til Stockholm. Det kaldes her D.

Andre håndskrifter, alle på papir. er betydningsløse. AM 520, 4° er en smuk afskrift ved Magnus Einarsson(?) af 519, „ex codice meo vetusto in 4to“ skriver Arne på et vedhæftet blad. Hvis Magnus er skriveren — hvad der synes tvivlsomt — måtte det være bevis for, at 519 havde været på Island under Arnes ophold dér. Originalens sidste 8½ linje mangler (jfr. påtegning af P. G. Thorsen). — 190 b, fol., et brudstykke fra 17. årh. (jfr. Kålunds katalog). Teksten stammer fra B. — Rask 34 er en afskrift af A fra 1760 med varianter fra andre (papirs?) afskrifter. Dette hds. skulde være apparatus edendi. Foran findes 2 blade. Den 1. side er et titelblad, der ender med „þrickt i þvi priviligeraða Bokþrickerie i Hrappseyo af

Gudmundi Jonssyni 1784“. Derefter følger „Til Lesarans“, godt og vel en side, underskrevet „þann 1. Julii 1783“ af „Halfdan Einarsson“. Denne meddeler udtrykkelig, at sagaen er skreven efter „membrana“ 3: 519. Efter Halfdans fortale følger en kort redegørelse af „B. B. S“, 3: Bogi Benediktsson i Hrappsey, hvori han meddeler, at han har fået manuskriptet fra Halfdan, og at Gunnar Pálsson, „einn betsti antiqvarius vors lands“, flere steder har rettet teksten, og at han selv har sammenlignet denne med et andet håndskrift, som han har fået af Magnús Ketilsson. Alexanders brev er her optaget efter B-klassen. Lakunen i A, der her ikke antydes, er udfyldt efter B.

Endelig findes i Stockholm en papirsafrskrift, 1, fol. pap., uden nogen betyding.

Hvad der findes i AM 519 b er kun nogle optegnelser af Arne om Filip Gualterus og udgaver af hans digt.

Håndskrifternes indbyrdes forhold.

Blot en flygtig sammenligning af 519 med 226 (A med B) vilde vise enhver, at teksten i dette på mangfoldige måder er forkortet af den, der foreligger i hin, dels ved sammendragning, dels ved ligefremme udeladelser af større eller mindre stykker, især er det gået ud over de — ofte forholdsvis — lange taler osv. Intet af sagaens „historiske“ indhold er gået tabt herved; læseren får det hele, blot forkortet. Det er en også ellers såre velkendt fremgangsmåde i 14. årh. Antallet af vers, der findes gengivet i det fra B hentede stykke for at fylde lakunen i A, giver en forestilling om forholdet. S. 75 (B) svarer alene til 43 linjer i orig., s. 76—7 til 103 ll., s. 78—9 endogså til 192. I A er forholdet omtrent følgende, når man ser bort fra 1. side og den sidste (154 med 155) i udg., og regner efter dobbeltsider (2—3, 4—5, 6—7 osv.): kun to dobbeltsider svarer til et antal vers under 50, 30 dobbeltsider svarer til et antal af vers mellem 51 og 60, 21 til et antal af vers mellem 61 og 70, d. v. s. at 51 dobbeltsider svarer til vers mellem 51 og 70, 10 svarer til et antal mellem

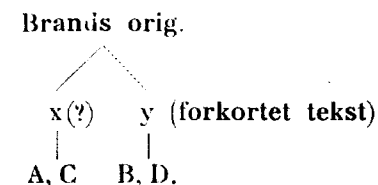
71 og 80, 7 mellem 81 og 90, 3 mellem 91—110, 1 svarer til et antal af 129, d. v. s. 17 svarer til et antal af vers mellem 71 og 90, og kun 4 til et antal derover. Det er således klart, at hovedmængden af dobbeltsider svarer til et antal af vers, der varierer mellem 51 og 70, eller, når man regner de 10 tilfælde med (71—80), 51—80; udover dette tal er der kun 11 tilfælde. Det vil tillige være klart af gennemgangen, at de højere tal (efter 71) for største delen tilhører den sidste del, fra og med s. 120—21, dog med et par undtagelser. Det er atter heraf tydeligt, at oversætteren i denne sidste del sammendrager teksten noget mere end i de foregående dele. Det er noget, man også ellers kender. Det enestående tilfælde (129 linjer) beror på, at der her var særlig lejlighed til at forkorte, nemlig den ret vidtløftige opregning af gaver, som de enkelte nationers legater medbragte til Alexander; de er simpelthen oversprungne (l. 260—74), foruden andre forkortelser, I B er sammendragningen og forkortelsen endnu stærkere, hvad de ovf. anførte tal antyder; dette kunde nærmere belyses, men det er næppe nødvendigt.

Da Sth. håndskriftet D på det nøjeste svarer til B, behøves ingen videre bemærkninger derom.

Det lille brudstykke på 4 blade svarer derimod nøje til A, hvad man kan se af de yderst få afvigelser derfra.

Det er af de anførte varianter klart, at D ikke er en afskrift af B. Et lille, men talende vidnesbyrd om dette er v. l. til l. 12 på s. 1. A har her blot *af* (*sinom* osv.), B har *ok með*, D *ok af*, d. v. s. *ok* er fælles med B, men *af* med A, medens B har ændret *af* til *með*. D kan ikke være B's original, da det er yngre end dette. Forholdet må således være det, at B og D beror på en fælles original, hvor den stærke sammentrækning af teksten allerede var foretaget; denne original har vel også haft Alexanders brev, men som tillæg (ligesom D), medens B-skriveren har indarbejdet det i sin tekst. Det samme er tilfældet med A og C; det ene er ikke afskrift af det andet, men begge beror på en fælles original, der har været identisk med

Brands egen original, måske denne selv. Stamtræet vilde således blive omtrent følgende (bortset fra mulige mellemled):

Oversættelsens forhold til originalen.

Der er allerede givet et fingerpeg med hensyn til dette forhold, idet det er påvist, at oversætteren begynder mod slutningen at sammendrage teksten noget stærkere end før. Når man ser på den trykte tekst, er det gennemsnitlig en dobbeltside, omkr. 65 linjer, der svarer til de anførte linjetal i originalen. Dette kunde synes at tale imod, at oversætteren havde i nogen væsentlig grad forkortet denne. Her må man dog huske på den ofte sammentrængte latinske tekst — bl. a. med sine participialkonstruktioner —, der i oversætterens sprog måtte blive fuldt så ordrig. Vi skal nu se lidt nærmere på forholdet.

For det første skal bemærkes, at orig.s prosainledning, samt de versificerede indledninger til hver bog — hver på 10 linjer — er af oversætteren ladte ude af betragtning. De første 26 linjer af 1. bog er heller ikke medtagne. Derimod har overs. selv lavet en sagamæssig indledning efter gammelt mønster med den kendte begyndelse: „N. N. (Darius) har en mand (konge) heddet“ osv., og han giver straks de nødvendige personlige oplysninger og redegørelse for sagaens hovedhelt, Alexander. Alt dette er blot overs.s kendskab til forholdene ud fra foreliggende værk, som han har anbragt samlet her. Med s. 2₇ begynder orig.teksten (l. 27), hvor overs. dog indskyder — for læserens skyld — forklaringen af skatten (*þann—landino* l. 9—12, som dog kan siges at have noget tilsvarende). Da dette lille stykke straks viser overs.s selvstændighed overfor orig. og tillige hans snille, hidsættes det:

... cum pectore toto
 arma puer sitiens Darium dare jura Pelasgis
 gentibus imperiique jugo patris arva prementem
 audit ..

(scatt) þann er hverr eptir annan Serklandz konunga hafði vanr verit iafnan aðr at taka af Girkia konunge. Þessi scattr var sva frekliga heimtr. at iafnval scyllde giallda af sænom sem af landino.

Overs. indblander oftere sin viden om visse enkeltheder, som når han straks oplyser, at det var Herakles' stemoder Juno, der sendte slangerne (orig.s dracones) for at dræbe Herakles i vuggen; herom står intet i orig. For at oplyse det lige sagte om overs. ordrigdom overfor orig.s korte udtryk skal her anføres gengivelsen af de to ord: in cunis: *Reivabarnn var hann þa er hann gerði þetta storvirke*; ligeledes gengivelsen af de 4 ord: ut degener arguar absit!: *Syna villda ec þat þo inockoro at ec væra konungs son at saunno oc þo engi atllere*. Straks efter viser overs. atter sine kundskaber, idet han nævner den bog af Aristoteles, som orig. antyder ved „logices pugiles elenchi“, for „dialectica“ — således som „den hedder på latin“, og tilføjer det for ham så karakteristiske „men som kaldes *þrætubók* i norrønt sprog“. Den følgende ordrige beskrivelse i orig. af Aristoteles' af studier udtærede legeme (7 linjer) udelades helt. Derimod følger overs. til sit *twityngðir ero* (s. 4₂₁, orig.s bilingues), *oc hafa i sinom hvaptenom hvara tunguna*, et hjemligt udtryk. Den slags tilføjelser, og dem er der ikke få af, bevirker, at oversættelsens tekst kvantitativt ikke giver originalens meget efter.

En ejendommelighed ved oversættelsen er, at når digteren indfletter sine egne betragtninger og lign., indleder overs. disse med betegnelser som „som mester Galterus (undertiden tilføjes: „som har på vers forfattet denne saga“) siger“ el. lign., for at læseren ikke skal tro, at det er oversætterens egne ord; om disse steder kan henvises til registret (Galterus, godt og vel 20 gange), jfr. Ungers fortale s. VI, hvor et stykke, de sidste 11½ linje af 2. bog,

anføres „til sammenligning“; dette stykke kan også med udbytte gennemgås her. Oversættelsen udgør o. 12 linjer og indledes med følgende bemærkning: „Om den tildragelse taler mester G. således“. „Proh gloria fallax ingenii“ gengives ved: *hó, hó blekkileg er þessa heims hamingja; blekkileg* er en fortræffelig oversættelse; „gloria“ gengives ved *hamingja*, hvad der jo ikke er dårligt. — „proh (lades her uoversat) quanta patent ludibria sortis humanæ“ ≠ *ok opt sýniz þat, hvessu vólt hon er*, her er meningen særdeles vel truffen, men ordret er gengivelsen langt fra. Den følgende lange og syntaktisk brogede sætning lyder:

Cirum terræ pelagique potentem (1)

delicias orbis (2), quem summo culmine rerum
 extulerat virtus (3), quem fama locarat in astris (4),
 qui rector composque sui (5), qui totus et unus
 malleus orbis erat (6), imbellis femina fregit (7).

Denne sætning opløses på en meget smuk og træffende måde således: *Cirus konungr var [á sínum dögum (tilf.) viðlenztr konungr ok sigrsælstr (= 1); 2 udelades; hans frægð hafði farit of allan heim (= 3 og 4, men frit gengivet og træffende sammendraget), ok hvar sem hann hafði við lent, urðu allir firir honum at láta* er en fortræffelig sammendragning af 5 og 6, men som før ikke ordret; nu kommer en selvstændig sætning, der griber tilbage til subjektet: *en svá ríkr ok máttugr sem hann var* (kan bero på 5), *þá fekk þó ein kona sigrat hann; ein kona „kun en kvinde“ gengiver ikke blot „femina“, men netop „imbellis femina“.*

Parcite mortales animos extollere fastu
 collatis opibus aspernarique minores

gengives ved: *Eigi skyldu dauðlegir menn* (mærk 3. person for orig.s tiltale i 2. pers.), *segir hann meistarinn* (mærk dette indskud!), *stæraz af gefnum ríkdómi ok fyrilita sér minni menn*, omtr. ordret oversat.

Parcite victores ingrati vivere summo
 victori

gengives ved: *Eigi skyldu þeir ok enir sigrsælu vera úþakk-næmir við enn hæsta sigrvegara*, omtrent ordret.

vires sceptrum, diadema, triumphos,

divitias dare qui potuit, auferre valebit.

= *Sá er gefa má styrk ok ríki, sigr ok auðæfi, sá enn sami má þat all íbrott taka þegar er hann vill*, omtrent ordret, men sceptrum og diadema trækker overs. sammen til ét (*ríki*).

Dette ene eksempel viser godt oversætterens måde at gengive originalen; meget hyppig er gengivelsen så godt som ordret, men ved siden deraf har oversætteren gengivet meningen, som oftest på en træffende måde på klassisk islandsk uden at binde sig til den latinske ordlyd. Overs. har tilfulde forstået den latinske original; egentlige misforståelser foreligger ikke.

Oversætteren ynder at give sin læser en fuld forståelse på forskellig måde, og gör da tilføjelser (der intet tilsvarende har i orig.). Således forklarer han kort personer, især mytologiske og allegoriske, f. eks. *vínugðinu er Bakkus heitir* 7₇, *ástargyðjunni er Venus heitir* sst., *bardagagudinu er Mars heitir* 34₂₂, *bardagagyðjan er Bellona heitir* 42₅, *Mercurius sú stjarna er svá heitir* 55₂, *Pallas var kallað af heidnum monnum spekdargyðja* 11₁₃; *Victoria þat er sigr* 69₇ og de følgende navne (se noterne), jfr. *Auliðe ey er þat* 52₁₁ (jfr. 60₁₇), *Avaricia þat er ágirni* 145₁₃ og lign. i det følgende. Jfr. forklaringen af, hvem Akilles var med henvisningen til Trójumannas. s. 8 og bemærkningen om Akilles og Nestor s. 9₁₆ f., Hercules s. 52₁₉, Nabogodonosor og Daniel s. 36₂₄ f. Overs. giver også forklaringer ved at nævne de (formentlig) nordiske navne: *en þórr á vára tungu* 21₂₇, *lið er í Nóregi mœndi leiðangrslíð kallað veru* 23₆, *er á danska tungu megu vel heita skjaldmeyjar* 116₁₁, *þat kalla sumir Svíþjóð ena miklu* 125₃₁, jfr. bemærkningen om Hellespont s. 59₁₅. Oversætteren viser ofte sin lærdom ved at tilføje noget, der intet tilsvarende har i orig., især hentydninger til bibelsteder, jfr. sådanne tilføjelser som bemærkningen om Evfrat s. 20₆: *hon er ein af þeim fjór-*

um er ór paradiso falla. Det er allerede bemærket, at han henviser til Trójumannasaga; han henviser også til en „Historia Thebana“ 12₁₄, men han henviser også til Machabæernes bog 23₁₁ ff. (bemærkningen om Hieronymus er også betegnende). Dette sted findes netop i Brands egen oversættelse af Gyðingas. s. 26.

Helt igennem har det været oversætterens stræben at gøre sin gengivelse så klar og så folkelig forståelig som muligt; deraf forskellige hjemlige udtryk, ikke mindst de ordsprog, som han nogle gange anvender uden at der altid er noget tilsvarende i orig. som: *svá skal þol bæta at biða meira* 56₃₁, *þetra er heilum vagni heim at aka* 60₂₂, *biðendr eigu byr en bráðir andróða* 114₁₉. Kun sjældent træffer man latinsk-farvede sætninger som følgende: *at niðrlggðum þráleik þorperalegs siðferðis* 114₂₁, man skulde tro, at dette var en ligefrem gengivelse af orig., men denne har intet tilsvarende. S. 17₁₀ findes en ret mærkelig udtryksmåde: *scilicet tetragramaton*; dette rent lat. *scilicet* har intet tilsvarende i orig., man kunde fristes til at antage, at det ikke hidrørte fra oversætteren, i orig. står der også „tetra grammata“ i pl.

Oversættelsen kunde fortjæne en udførlig monografisk behandling, som ikke kan gives her, i lighed med R. Meissners træffende undersøgelse af Rómverjasögur i hans udgave deraf.

Alexanders brev til Aristoteles.

Som før omtalt findes dette brev kun i 226 og Sth. hds., og her på en noget forskellig måde. Brevet var i middelalderen ret udbredt, og har fundet vej til Island, hvor det findes i flere — yngre — afskrifter. Brevet har intet med Brandr Jónsson at gøre; oversættelsen er vist betydelig yngre, og foretagen af en, der langtfra besad tilstrækkelig indsigt i det latinske sprog. Der har ganske vist ikke stået til min rådighed den latinske original med netop den ordlyd i et og alt, som oversætteren har haft, men

dette er heller ikke nødvendigt, ti også uden den kan man danne sig en forestilling om oversætteren, idet den lat. tekst sikkert i alle hovedtræk har været ens allevegne. Jeg har nyttet teksten i Epistola Alexandri macedonis ad Aristotelem magistrum suum de itinere suo et de situ Indiæ, som den, med rigelig variantsamling, er udgiven af B. Kuebler i hans udgave af Iuli Valeri Alexandri polemi 1888¹⁾; det er denne, der i det følgende betegnes som „orig.“.

Begyndelsen: *Ráðandi—Alexander* er vistnok lavet af overs., og slutningen, 166₁₅₋₂₀, er anderledes (langt kortere; orig. har ikke hilsenen til moderen og søstre). Der findes nogle bemærkninger i overs., der ikke kan bero på orig. (noget heraf beror dog måske på misforståelse); således findes der intet i orig., der svarer til „drikken“ s. 164₃₂₋₃₄, men dette har overs. dog næppe selv fundet på. Man skal her — side for side — nævne eksempler på oversætterens gengivelser, misforståelser og (tilsyneladende) afvigelser fra orig. Det underlige og kejtede udtryk *spekt skyldan* (156₅ i ét ord?) gengiver „deditum philosophiæ“ (har overs. læst eller ment at læse „debitum“?).

156₇₋₈ *tíl—þin* forstås næppe helt uden at man tyr til orig.: „ut aliquid per novarum rerum agnitionem studio et ingenio possit acedere“.

156₁₉ *er—þá* skal svare til orig.: „ut rex regum appellarer“, hvilket er helt andet.

157₁₀ *sælu* gengiver „gaza“, hvad der kan gå an.

Tallene i overs. svarer ikke nøje til orig., det skal man ikke komme nærmere ind på; dog skal bemærkes, at til de „400 stolper“ (157₁₅) svarer i orig. „triginta columnæ“ (et hds. dog „quadringentas“).

157₁₈ *Enn—heitir* svarer til „racemi chrySTALLINI“ (*sólar tár*, hvorfra har overs. dette?).

¹⁾ Jfr. også Ad. Ausfeld, Der griechische Alexanderroman 1907, s. 89 ff.

157₂₀ *hvílur . . af margarita*: i orig. er „thalami“ prydede med „margaritis“ osv.

157₂₇ *hafnar er K. heitir*: i orig. „Caspas portas“.

158₁ *Leiðsögumenn* osv., i orig. er det „Seres“, som har den her beskrevne klædedragt.

158₄ *vina minna Kaspiorum*: orig. har: „amicorum et Caspiorum hominum“.

158₁₁ *jarðholu*: orig. har: „in lapide concavo“.

158₁₅₋₁₆ *rennanda—pinus* svarer til orig.: „flumen . . cujus ripam sexagenum arundo vestiebat, pinorum abietumque robora vincens in crassitudine“.

159₁₀ *þá—maurum*: i orig. hedder det: „veluti formicæ sub flumen efferbuere“ (ð: de omtalte dyr); stedet er fuldkommen misforstået. Straks efter hedder det *at berjaz með smá vatndýr* = „cum aquarum prodigiis bella (gerere)“.

159₁₈ „stengederne“ (!) har intet tilsvarende i orig., hvis det ikke måske skal være „pantheres“.

160₁ *vatnormar*: „humidorum serpentium“.

160₁₇ *þá tók herrinn at kveða*: ≠ orig.: „bucina monebat ad quiescendum“ (!).

160₂₃ *skotvápn* ≠ artus (militum); har overs. læst „arma“?

[160₂₆ *tenderanum*, ≠ orig.: „odontatyrannum“.]

160₃₀ *stormr*, orig.: „pestes“.

161₈₋₁₀ *þá var—raun* beror på misforståelse eller vilkårlig ændring.

162₁₄ *þvíat þeir váru næstir gudunum*, dette svarer til „præstantissimis diis“, enten foreligger her en misforståelse (af „præst.“ som lig med „proximis“?) eller en vilkårlig ændring.

163₆ står *Indiani* f. orig.s „ictifanos“ (her er flere varianter — alt vistnok forvanskninger af Ichthyophagi, som udg. har rettet det til).

163₂₅ tales der om *heilög klæði*, orig. har „scissas vestes“, har overs. læst „sanctas“ eller fået dette frem ved misforståelse?

Endelig skal blot anføres sætningen 166₈ f. *ok at eittr þat* osv.; i orig. hedder det: „(affectu suo avide victos corrum-

pebant) aut veneria exanimabant voluptate“; her synes overs. at have sammenblandet „veneria“ med „venenum“, gift, og således fået sin drastiske beskrivelse frem (om mændenes *limir* = penes er der i orig. ikke tale). Hvis dette sidste beror på overs. og ikke på en — afvigende — grundtekst, giver det en klar forestilling om oversættelses kundskaber og vilkårlighed.

Det er unødvendigt at komme nærmere ind på denne oversættelse, der, som sagt, intet kan have med Brandr Jónsson at gøre.

Alexanderssaga er først udgivet af C. Unger 1848, med en kort indledning, anmærkninger (oplysninger om enkelte ord og steder i teksten) samt et ordregister; udgaven var i det hele meget nøjagtig, dog uden at forkortelserne blev antydede i tryk; enkelte fejl findes (nogle ord hist og her udeladte, f. eks. *þinom* 5₁₆, *at* 26₁₉, *oc* 39₂₀, *saman* 52₁₁, osv.). Der findes ingen variantsamling, undtagen for så vidt som der i anmærkningerne lejlighedsvis anføres nogle, heller ikke noget navnerregister. Fra 226 har udgiveren ikke taget varianter ud fra det — i og for sig — meget rigtige synspunkt, at „det vilde have været for vidtløftigt og uvigtigt“; for Unger var det om at gøre at gengive det smukke håndskrift, mindre det at give den oprindelige tekst på ethvert enkelt punkt. En nøjagtig sammenligning mellem hovedhåndskr. og 226 har dog vist, at det første kan rettes på et par steder efter det sidste, hvor dette tillige stemmer med originalen. For så vidt er 226's afvigelser ikke helt uvigtige. På den anden side er udeladelserne og sammendragningerne i 226 uden betydning for den oprindelige tekst, men de viser — og det er ingenlunde uvigtigt — hvorledes man i 14. årh. behandlede de ældre tekster.

Arne Magnusson var så glad ved dette håndskrift (A) og så betaget af „det ypperlige sprog“ i sagaen, at han tænkte på at udgive det, hvad der dog aldrig blev til noget; i så

henseende skal her anføres, hvad oplyses i Fabricius: *Bibliotheca latina* III, 329: „Veterem Islandicam versionem, quam edere parabat vir peritissimus illarum litterarum Arnas Magnæus, ab alio viro erudito exspectamus, qui Latinos etiam duos codices Mstos hujus scriptoris in usum vertere poterit, quos ex auctione Gudiana nactus ad laudatum Magnæum miseram“ (jfr. Werlauff i Nord. tidsskr. f. oldkh. III, 128, som Unger henviser til s. VI).

Iøvrigt er det ikke nødvendigt at komme nærmere ind på nærværende udgave.

I november 1924.

Finnur Jónsson.

Trykfejl:

33₃ læs geysiz.

127 i noterne forminskes alle tallene med én (10 l. 9, 13 l. 12 osv.).

Her hefr vpp sögu [af] Alexandro magno.

1 b Darius hefir konungr heitið er reð fyrir Serklände 1
hann var agegr konungr ok i þeim luta heimsins er
Asia heitir. þa hefir engi konungr verit rikari i þann
tima. Sæti sitt hafði hann lengstum i Babilon er þa
var haufuð borg allz rikisens en hon er nu eydd af 5
monnum fyrir sacir orma oc annara eitryckvenda.
Darius konungr hefir haft undir sec marga scattkon-
unga einn af hans scattkonungom er nefndr Ph(i)lippus.
hann reð fyr Griklandi. drottning kona hans het
Olimpias. Son atto þau þann er Alexander het. Sa 10
maðr var með hirð konungsens er Neptanabus hefir
heitið. enn mesti galldra maðr var hann. af sinom
gauldrom oc gerningom fek hann sva gort at hann naði
at sofa með drottningonni sialfri. af því truðu margir
A(lexandrum) hans son vera en eigi konungsens Phil- 15
ippi. En athofn hans hefir þat þo siðan sannliga birt.
at hann var konungs son en eigi horbarnn. oc son
Neptanabi. sem ovinir hans brigzloðo honom eptir því

Overskr. fra B, hvor der tfs. (som kapiteloverskr.): af Darius konungi. capitulum. — 2. ok: tf. efter B D. — 3. þa: ul. B. rikari: iafnrikr B D. — 4. hafði: hellt B D. Babilon: hinni miklu tf. B D. — 6. fyrir: ul. B D. — 7. hefir—sec: hafdi B; hafdi undir sig D. — 8. -kga: vndir ser tf. B. hans scattkgm: þeim D. — 9. Grik-: Girk- B. drottning: ul. D. kona: ul. B. — 10. Olimpias: Olimpiadis B D. þann: ul. B D. — 11. Neptanabus: Neptabamus B = 3₄ D. — 11—12. hefir heitið: het B D. — 12. af: ok með B; ok af D. — 14. sofa: liggia B D. af: ok af B D. — 16. þo siðan: ul. B D. — 17—18. oc—N.: ok þo æigi ættlæri B D.

sem síðar mon sagt verða. þessi sveinn A(lexander) var iscola settr sem síðvenia er til rikra manna vtan landz at lata gera við bornn sín. Meistari var honom ² fenginn sa er Aristotiles het. hann var harðla goðr ⁵ clerer oc enn mesti spekingr at viti. oc er hann var .xii. vetra gamall at alldri naliga alroscinn at viti. en storhvgaðr um fram alla sina iafnalldra. þa koma sendi menn Darij konungs scatt at heimta af Pphilippo konunge. þann er hvern eptir annan Serklandz kon- ¹⁰ unga hafði vanr verit iafnan aðr at taka af Girkia konunge. þessi scattr var sva frekliga heimtr. at iafnn- val scyllde giallda af sænom sem af landino. A(lex- ander) konungs son spyr er hann ser vtlenda menn koma ihaull fauðor síns. hvaðan þeir væri. eða at hvi ¹⁵ þeir færi. Oc er honom var sagt. þa mælir hann fyr mvnne ser. Mikit meín er þat sagðe hann at maðrinn scal sva seint taka sitt afl. eða hvart nockotsinn man þar koma at ec mona styrk til hafa at hrinda því ánauðar óke af. er a er lagt riki fauðor míns. en æ ²⁰ mon ec þora nu at sia vapn alopti. þoat ec mega litit vinna með þeim at sva buno. Eða hvart man þat satt vera at Hercules son Iovis hafi kreist isvndr orma tva með sinni hende hvarnn. þa er Iuno stiupmoðir hans hafði til sent at drepa hann. Reivabarnn var ²⁵ hann þa er hann gerði þetta storvirke. Oc ef ec

1. þessi: Sea og ul. Alex. B D. — 3. lata: ul. B. við: med B D. — 3. síin: vistnok rettet fra sun A. — 4. Aristotiles: Aristoles B (fejlskr.). — 5. viti: nyt kap. = D med overskr.: her segir af Alexandro konungs syni ok af meistara hans B; ulæsel. i D. oc—hann: Sem Alexander B; Nv er A. D. — 6. at alldri: var hann B D. al.: full. B. viti: alldri B D. — 7. alla: ul. B. koma: komu B D. — 9. Serklandz: Serkia B D. — 10. hafði: hefði B. iafnan aðr: ul. B D. — 11. þessi: sia B D. — 14. koma: komna B D. at hvi: med hueriu B D. — 15. var: oc tf. A. — 16. Mikit meín: Mikill harmr B D. at: er B D. — 17. hvart—man: man nockurn tima B D. — 18. at: er B D. mona. til hafa: hafi B D. — 20. nu: ul. B D. — 22. kreist: kreista B D.

hræddomz eigi nafn Aristotilis meistara míns. þa munda ec freista at likia nakkvat eptir slikum storvirkiom. Eða man þat iafnan scolo ætlað vera. at ec sia son ens versta manz Neptanabi. Syna villda ec þat þo ⁵ inockoro at ec væra konungs son at saunno. oc þo engi attlere. Slikt sva mælir hann fyr munne ser er hann hvgsaðe sem nu er fra talt. oc sva æddiz hann nv þegar akafliga imot Dario konunge er scattinn let heimta af fauðor hans. oc neytir ihugenum vapna sinna ³ með snarpligom ahlaupom. sem þa er leons hvelpr ser ¹⁰ hiortinn fyrir ser er hann hefir eigi tekit afl sitt. en tenn ero sva litlar at hann ma eigi bita þo hellir hann ut bloði hiartarins með huginum at hann mege eigi með taunnunom. hann er þa oc seinn afæti. en þo er vilinn skiotr til arødesens. A(lexander) hafði oc litið ¹⁵ afl at vinna sva stort sem honom bio ihug. En leons akefð hafðe hann ser ihiarta með dirfð alldri meirí. Nv bar sva til at Aristotiles meistare hans oc fostr faðer hafði gengit vt af herbergi síno. þar er hann hafði gort eina boc af iðrott þeire er dialectica heitir ²⁰ alatino. en þręto boc er kolloð anorøno. þat matti oc sia ahonom hverso mikla | stvnd hann hafði lagt ^{2a} aboc þa er hann hafði þa saman sett. oc hverso litt hann hafði meðan annars gætt. hann var rvfinn oc oþveginn magr oc bleikr fánclite. oc er hann sa Alex- ²⁵ andrum fostr son sinn þrutinn af mikille reiði þeire er eigi matte leynaz fyrir brugðnu oc bloðrauðo litar apte.

3. vera: ul. B D. — 4. þo: ul. B D. — 5. at saunno: ul. B D. — 6. hann: opt tf. D. — 6—7. er hann: edr. — 7. talt: sagt B D. — 9. oc: at hann B D. — 10. snarp: sterk-. leons: leonis = l. 16. — 11. er hann: sa er (æigi h.). — 12. þo: enn þo. — 15. Alexandr skr. B. — 16. honom—hug: hann villdi. — 17. hiarta—meirí: briosti. — 18—19. oc fostr f.: ul.; ikke i orig. — 20. eina boc: ul. — 21. boc: list. er kolloð: ul. — 23 þa: gorua ok. — 24. meðan: ul.; i D. gætt: geymt (= D). rvfinn: vfinn. — 26—27. þeire—leynaz: ul. — 27. brugðnu—apte: brugðinni ok blodlaussi litar háttu.

þa spurðe hann eptir vandliga hver sœc til vere sva sollinnar reiði. Hann gerði sua sem hlyðnom lærisveini byriar við sinn meistara. fellr akne fyrir honom oc drepr niðr haufðeno. oc svarar sva af miklom móðe.
 5 þungt þycke mer þat at faðer minn elli gamall scal lyðscyldr rangligom kraufom Daríj konungs. oc þar með allt fostrland mitt. oc þar matte hann þa ecki fleira vm tala. þviat þesso nest kom gratr vpp. sa er
 10 nackvat sva bra til bernsconnar. oc vara sa af litlo scape. oc með þui minkar hann þa fyrst istað sina reiðe.

Oc nu með þessum raðum er eptir fara. þa mælr Aristotiles sva til hans. Með þviat þer se stort i hug. þa pryddu þic fyrst með raðspekinne. en tak siðan til
 15 vapna þinna eptir fyst þinne. Ec se sagðe hann at þu hefir efni til at verða mikill maðr oc mattoqr. spari þat nu eigi við þic. oc hlyð mer nu vandliga. oc man ec kenna þer hverso þu scallt at fara. þat vil ec
 þer fyrst raða at þu ser raðuandr. at þu hafir iafnan
 20 ena beztu menn við þina raða gerð. hlyð ecki ahvik-saugur þeira manna er tvityngðir ero. oc hafa isinom hvaptenom hvara tunguna. engi scal þa menn hatt setia er natturan vill at lagt siti. þviat þeira metnaðr þrutnar sva sciott af metorðonom. sem litill læcr af-
 25 miklo regni. þat er oc oronom nest er veslo batnar. Eigi let ec þic þo at auka þeira manna nafnbætr þot

1. eptir vandliga: *ul.* — 4. svarar: *segir.* af: *með.* — 5. þat at: *er.* — 7. þa: *ul.* — 8. tala: þa at sinni *tf.*; *over* er *synes* en at *være skrevet* i A, men *vistnok med en anden hånd*; *findes ikke* i B D. — 9. vara sa: var sa þa þo ægi. — 10. istað: at sinni. — 11. reiðe: *rædu.* — 13. hans: *kap.* i B með *overskr.*: fra heilræðum meistara Aristotili. — 15. sagðe hann: þat. — 17. nu: ok *tf.* við: með. vandliga: vm stund. — 18. at: þi *tf.* — 20. þina-gerð: rad þin. — 20. hvik-: *ul.* — 21—22. i-tunguna: sitt i huarum huaptinum. — 22. engi scal: ægi skaltu. — 25. veslo: *veslum.*

sma bornir se. er haverscliga siðo oc sœmiligan manndom hafa fram at legia mote ætt oc penningum. Gott siðferði scalltu virða gulli betra. oc þvi scalltu eigi penninginn lata raða nafnbotonom. at við honom selia margir svivirðliga sina dað oc drengscap. Ef þu scallt
 5 dœma milli manna þa lat hvarke raða manna mun ne auðæfi halla þer fra rettum domi. Fegirndinne verðr þer þo mest af kent rangdœmino. þvi at hon blindar optliga retsynis augo. oc ef fegirnin sv er at rettv ma kallaz lastanna moðir for ofmikinn gang ikonungs
 10 haullinne. þa fyr kemr hon aullom siðunum. oc lætr mutugiarnan mann afrækiaz laugunom. þat røð ec þer segir Aristotiles. at þu ser miukr oc linr litillatum. auðsottr oc goðr bæna þurptugom. en harðr oc úeirinn drambsaumom. Flyt opt or stað herbuðer þinar. þviat
 15 þa er ovinom þinom ohøgt við þer at sia er þu ert scommom isama stað. Optliga scaltu oc fylkia liði þino at þat neme bardaga list. oc veniz vapnfime. Haurð ahlaup scaltu veita vvinom þinom. oc ef þu
 5 hefir viliann sceleggian til at vinna mikil verk aþeim. 20 þa man þer til gefaz mattr oc megin. En ef þu þickiz sialfr vanfør til vapna sciptis við ovini þina fyr sakar litils alldrs. þa lat þo sia þec vndir vapnom með glauðo hiarta. lattu tunguna beriaz akafliga með egianar ordino. þo at hondin se vanafra til at styra sverðino.
 25 Opt hefir haufðingiom mikit tioat. at beriaz at eins með frameggian. oc ef evatsamlig bardaga lycð scytr herinum scele ibringo. þa era betri lækning til en bliðligar fortolor haufðingians með snarpligri at egian. Ef ovinir þinir flyia. þa recðu oc fyrstr flottann. nu 30

1. hav-: *hæv.* — 2. ætt—pen.: þviat. — 4. við: fyrir. — 6. raða: *ul.* — 6—7. ne—domi: *ul.* A; *orig.*: ne mun-era palpent. — 12. þat: rad *tf.* — 14. auðsottr: *ul.* — 17. scommom: sialldan. — 18. þat neme: þu nemir. oc—vapnf.: *ul.* — 22. sialfr: *ul.* — 25. ordino: ordum. — 26. tioat: tiad. — 27. evatsamlig: efanlig. lycð: fyst. — 29. haufðingians: formannzins. at-: a-. — 30. oc: æ.

ber sva at at i þitt lið kome flottenn. þa scaltu siðarst
 a hól hopa. oc lat þina riddera þat sia at þer er afar
 trautt at renna. oc man þeim þa synaz hofod | scom 2b
 at renna sva sviuirðlega undan sinum konunge. þvi
 5 nest hugsaðu hvesso mikill fiolde þinna anscota sækir
 eptir þer. en þot þat se mikill munr. þa lat þic þat
 ecki scelfa. Ef þu ser at þeir letiaz a eptir forenne.
 þa scalltu fyrstr aptr snua þinom hesti. oc riða ávyine
 þina diarflega. oc neyta þa sverðz þins snarplega. oc
 10 sva akaflega með þino liðe fram vaða. at varla gefiz
 þeim tom til at kalla sec sigraða. Nu kemr þar at
 borgirnar gefaz vpp íþitt valld. eða þu hefir at iorðu
 lagt þa er eigi villdv sialfkrafa upp gefaz. þa scalltu
 vppluka fe hirðz lom þinom. oc gefa atvér hendr
 15 riddoronom. oc smyria sva sar þeira með giofonom.
 þviat eigi þarftu aðra læcning at fa liðino. helldr en
 mykia sar oc siukan hvg með gulleno. sva fær aur-
 lyndr maðr siukom bót unnet oc auðkyfingr oreiganom.
 Enn ef gullit er ognægra til en vilinn at gefa. þa lattu
 20 þo eigi astina minka þott fættiz giarfarnar. Með fogrom
 heitom scalltu locka liðit at þer. oc efna þat er þu 6
 heitr þegar fong ero a. Storlatr haufðinge ma iafnan
 oruggv vm sec vera fyrir ahlaupom ovina sinna. þviat
 hvart sem friðr er eða vфриðr. þa kemr honom storlæti
 25 sitt fyrir sterkan borgar veg. En smalatum hofðingia
 tiar hvarke ramligt vige ne mikill vapnabunaðr. Oc

1. scaltu: æ *tf.* — 2. hopa: opa. — 2—3. afar trautt:
 leitt. — 3. renna: flyia. — 4. at renna: i at hlaupa.
 undan. kge: fra. herra ok hofðingia. — 5. anscota:
 uuina. — 6. þat—munr: þeir se margir. — 7. letiaz a:
 letta. — 8. riða: rid. — 9. diarflega: *ul.* neyta: neyt. —
 10. akaplega *skr.* A. vaða: rida. — 11. sigraða: sigraz hafa.
 — 15 riddoronom: riddorum þinum. smyria: smyr. —
 17. gulleno: fénu. — 17—18. aurlyndr: milldr. — 19.
 ognægra—gefa: æigi iafnnogt at gefa sem vilinn; A *skr.* ur.
 gnægra; *orig.* copia si desit. — 20. fættiz: þuerri. — 21.
 heitom: fyrirheitum. þat: allt *tf.* — 22. iafnan: *ul.* —
 23. þviat: *ul.* — 25. hofðingia: hofðingium. — 26. tiar:
 stodar.

nu veit ec eigi segir Aristotiles. til hvers þat kemr fostr
 son at segia þer fleira af hvessu þu scalt með þinom
 herscap fara. En þat vil ec þer raða með þessom
 hlutom at þu latir eigi glutranar sama vindryckiu fa
 of mikit valld á þer. Lat oc eigi heimslega konornar 5
 hvgsykia eða vanmegna sterkian hug. oc ef þu veitir
 of mikit eptirlæti vingvðenu er Bachus heitir oc astar-
 gyðionne er Venus heitir. þa er sem ok se lagt ahals
 þer þat er sva þiar hugenn at hann gair ecke at hugsa
 þat er viti gegne. af þessom hlutom hrørez heipt oc 10
 hatr oc geriz margsconar klatr. oc eigi ero þeir lvtir
 er meirr fyr komi goðo siðferði en konornar oc of-
 drykian. Vel scylldu þeir fostr son lostaseme stilla. er
 laugonom oc heimsins taumalagi styra. Lattu vel gett
 allra þessa luta er ec hefi kent þer. oc fyrir hvetvetna 15
 fram rettlæti fylgia ollum þinom vercom. Eigi scal þo
 rettløtit eitt saman. þviat þar við scal temprá miscunn-
 ena. Optlega scalltv ranzaka ritnengar ef þu villt
 margvitr verða. Laugen scalltu þer oc kunneg gera
 ef þu vill retlatr vera. Secra manna mal scalltu proba 20
 sannliga. døma reynda lute lauglega. Refsa þeim er
 sekir ro retliga. refsingina scalltu eigi fyr lata fram
 koma. helldr en af þer gengr reiden. Scallattu áminnaz
 eptir teknar sættir vmlidit sundrþycki. oc ef þu Alex-
 ander lifir sva sem Aristotiles hefir kent þer. þa man 25
 7 þitt nafn vppi meðan heimrenn stendr. þvilik rað

1. segir: meistari *tf.* — 3. þessom: odrum. — 4. vin-:
 of. — 5. heimsl.: heimskar (*og* konur). — 6. hvgsykia:
 þik *tf.* sterkian: þinn *tf.* ef: *ul.* A. — 7. mikit eptirlæti:
 mikinn gang. — 9. þiar: þronguir. — 12. fyr komi goðo:
 spilla. siðferði: manzins *tf.* en: þessir ij *tf.* — 13. scylldu
 þeir: skylldir þu. — 14. laugonom: lockan (!) *BD.* vel:
 nu er þu hefir. — 15. þessa: þeira. — 15—16. oc—fram:
ul. — 17—18. þar—Optl.: með skal miskunnin fara opt-
 liga. iafnan. — 19. marg-: *ul.* — 20—22. Secra—retliga:
ul. — 23. helldr—reiden: enn at runnini reidinni. Scallattu:
 æigi skalltu.

kenndi Aristotiles Alexandro sem nu er sagt. oc aull
 varðveitte hann þau virkuliga ser íbrioste/ Nv gírniz
 hann engis annars. æn ryðia ser til rikis með odde oc eggio.
 oc þat gerir hann ser þegar íhvg at ecke vetta mynde við
 5 honom rond reisa. sva geisar nu oc hatt hans ofse. at
 hann þyckiz nu aullum heiminom styra. Oc er hann
 kemr á þann aldr er mann tecr undan raðningo. þa
 geriz þat til tíðenda. at einn ricr maðr sa er Pausonías
 het tekr at elsca drottnengena Olimpiadem. hann fylliz
 10 oc þeirar dirfðar. at hann drepr konungenn Philippum. 3a
 hvgðez hann þa at fríalso myndo niota mega hennar
 asta. En honom varð eigi at þvi kaupi. þviat Alexander
 let eigi long frest afodör hefndum. Oc fauðorbana sin-
 om valði hann dauðdaga haðoligan oc þo makligan.
 15 þegar eptir frafall fauðor sins tecr Alexander til land-
 stiornar. oc þui nest byr hann sec til hernaðar. eigi at
 eins ser til frægðar oc framkvömðar. helldr oc til frelsis
 ollu fostrlande sino þvi er aðr la undir miklo aþianar
 oke. Alexander var nu nydubbaðr til riddera sva mikill
 20 ihíartano sem rise. en íbriostino sem gamall oc vitr
 ridderi. þar matte þa sia nyian oc ungan riddera sua
 storhugaðan at hann villde þa giarna stöna vinna. en
 Achilles matte aleið koma. sa enn mesti kappi er var
 í Troiomanna sogo. oc eigi at eins ætlar hann at heria
 25 á Darium konung oc áhans riki. þott þar vere sakar
 brynastar. helldr ætlar hann ef orlog banna eigi. at
 leggja undir sec alla heimsbygðina. Borg er su ein

2. varðveitte: geymdi. — 4. mynde: muni. — 5. rond
 reisa: standa. — 6. nu: einn. styra: *Nyt kap. med over-
 skr.*: fra Alexandro konungi ok hans manna skipan. Oc:
 Nu. — 8. Paus.: Faus-. — 9. at elsca: *ul.* — 12. kaupi:
ul. — 13. foðor hefndum: at hefna fodur sins. — 14.
 dauðd. haðol.: hinn haduligazta dauda. — 15—16. til landst.:
 med landstiorn. — 18—19. aþianar oke: anaudar oki
 Darij kgs. — 21—22. þar—storh.: ok sva storhugadr. —
 22. giarna: *ul.* — 23. Achilles: Akillas. aleið koma: *ul.*
 — 24. at: frelsa sitt fostr land ok *tf.* — 26. ef—eigi: *ul.*

áGírelande er Chorinthus heitir af þeim hefir hon nafn
 tecet. er hana let gera. oc af þviat þesse borg var
 sterkare oc ferikare en aðrar borgir þa var hon kaulloð
 8 hofod allz rikisens. Páll postole cristnaðe síðan þessa
 borg, oc eptir venio enna fyre konunga þa tekr Alex- 5
 ander her með korono konungs nafnn. Her hafði kon-
 ungr stefnt fiolmennt þing. Aþvi þinge var sva liðe
 scipat. at þeir menn er rikastir varo oc raðgastir er
 senatus heita álatino. en þat má kallaz aulldunga sveit
 ánoröno. sato nestir konungenom áhvaratueggio hond. 10
 þesser menn scolo scipa oc stiorna aullo rikino með
 konungenom. þesser menn scolo optar beriaz með diup-
 settu raðe oc sníallre tungu. helldr en með auxe eða
 suerði. Vt ifra konungsens ráðonautom sátu kappar
 hans. þesser menn lata oppt afl viti rikara oc liva 15
 meír at dömom Achillis en Nestoris. Achilles var af
 Girkiom. þa er þeir borðoz við Troiam vigdiarfastr oc
 miklo sterkastr en Nestor spacastr oc forsialastr. Frammf
 fyrir konungenom sat Aristotiles með klerka sveit sina.
 hann var nu bogenn mioc af elle. oc hvitr fyr hōrom. 20
 þesse sveit var vapnalaus. þviat hon kunne meira af
 frōði en vapnfime. Oc er Alexander sa þetta drengia
 val er honom leiz sem reyndiz mikill styrkr vera munde.
 þa gladdez hugr hans mioc at senom sva miklom afla.
 dirfð su er aðr var oc sua mikil með arøðeno at varla 25
 matte vaxa þa ox hon enn er hann sa slicar steðr sinn
 vilia styðia. oc sua sem hann var aullom hugstercare.
 sva var hann oc aullom friðare. Ecki þyrfti hann at
 scryða sec dyrlego konungs scrude at konungr vere

3. sterkare—borgir: rikuz ok festyrkuz. — 4. hofod—
 rikisens: höfud borg landzins. — 6. kgs nafnn: *ul.* — 9.
 senatus: senati. ma—sveit: eru olldungar. — 11—12. scipa
 —scolo: *ul. B D.* — 14. ráðonautom: radinu. — 17. Troi-
 am: troeo menn. — 22. vapnf.: vapna bunaði. drengia:
 mann-. — 24. mioc—senom: af. — 25. oc: *ul.* með ar.:
ul. — 26—28. enn—friðare: nu at einu. — 29. dyrlego:
ul. scrude: skruda. — 29—S. 10,1. at—var: *ul.*

auðkendr þar sem hann var. þviat yfirbragð þat sem honom fylgde hversdagliga gerde hann auðkendan af aullo folkino. þott hann hefði eigi gullega korono dyr-
om steinom setta ahofde ser. eða annan konunglegan
5 bunað af gullofnom kløðum sem þa hafði hann.

A þeim manade er iunius heitir var Alexander til 9
konungs tekenn aþesso þingi með villd oc vingan allz stormennis. oc at samþycktum muginom. oc þegar istað þa scipte hann isueitir ridderum þeim er hann hafði
10 ser valða. oc þat varo fimtigir hundraða. Allir haufðo þeir einn vilia til at beriaz með konunge. en mikit scilðe alldr þeira. þviat eigi at eins valde hann ser unga riddera. helldr oc iafnvel alldraða þa er reyndir hofðo verit at hvatleic með Philippo. fauðor hans.
15 Aungan gerde konungrenn þann sveitar haufðingia | ilide sino er yngre vere en sextogr. oc þat mynde sa 3b maðr ætla er hann hefði eigi fyr set þvilikan her. at sliker sem Alexander hafde valit ser sueitar haufðingia liðe sino mynde vera hertogar. eða með aullo sialfr
20 senatus. Með sliko riddera liðe sem nu er nackvat fra talt. hafde konungr með ser til herferðar .ii. þusunder ens fiordatigar af fot gaungo liðe. þetta lið var oc undarluga vel buet með vapnum. oc þar með hafde þat øret arøde. oc þo at þetta lið vere sva mart. arødis
25 snart er nu var fra sagt. þa var þo at tvoro undarlect er Alexander scyllde þat fyrir otlaz at legia undir sic allan heimenn eigi með meira liðe. oc þat þo enn undarluga er hann scyllde þui a leið koma.

3—4. dyrom—ser: *ul.* — 5. af—kløðum: *edr gullofin klædi.* — 6. *Ikke nyt afsnit B.* — 7. vingan: *vilia.* — 8. þycktum: *þyckianda.* — 9—10. þeim—valða: *ul.* — 16. i—sino: *ul.* — 16—17. mynde—maðr: *mundu sumir.* — 18. sliker: *sliker herr.* — 18—19. sueitar—sino: *til riddara.* 19. hertogar: *sueitar höfðingar.* — 19—20. sialfr sen.: *sealfir senatores.* — 20. nackvat: *ul.* — 23. undarl.: *ul.* — 24—25. mart—snart: *snarpt ærædis.* — 25. at—undarl.: *af ollu vndarligaz.* — 27. enn: *ul.*

Bratt eptir þat er konungr hafde þetta lið saman safnat. þa gerðiz þat til tiðenda iþeire borg aGriklande er Athene heitir. at einn mikill hofðenge sa er Demostenes het. eggiaðe þess borgar mennena. at þeir neitaðe þessom enom nyia konunge. oc þeir gina við 5 þesse flugu. oc ætla at veria konunge borgena ef hann þar kome. Alexander spyr þetta bratt oc scundar þegar
10 hernom til þessar borgar. ætlar hann oc at lyfia þeim sitt ofbelde er fyrstir gerðoz til þess at risa ímot honom. nema þeir riðe sciott avit sin. Oc borgar menn 10 finna eigi fyr. en konungr kemr með herenn at borginne. þeir legia þegar stefno með ser ihaufuð kirkiu þeire er helguð var Pallade. Pallas var kallað af heiðnum monnum specðar gyðia. A þesse stefno stoð vpp einn rikr maðr sa er Eschinus het oc talade þar 15 sniallt ørende. hann annsacade Demostenem mioc um þat er hann hafði eggiað borgar menn at snua ímot konunge. oc hann bað borgarlyðenn vpp gefaz fyr konunge oc biðia ser griða sem fyrst. þat rað toko þeir sem þessi maðr kendi þeim. oc þviat þeir voro sam- 20 lendir konunge. þa veitte hann þeim þat bliðliga. sem þeir baðo hann miuklega. I þesse borg var forðom ricastr scole. oc þvi þotte konunge til litils at beriaz við þa. at þeir kunnu betr ritninngar at scyra en vapnom at styra. oc eigi varð Alexandro meira fyrir at 25 vinna þessa borg en nu er fra sagt. Eptir þetta stefnir konungr her sinom til þeirar borgar er Thebe heitir. þesse var ein enagetasta borg forðom aGriclande. oc er konungr kemr at staðinom. þa luka borgar menn aptr borgar hliðonom. oc þui nest hlaupa þeir vpp 30

1. *Kap. overskr.:* Fra Demostenes ok Alexandro kgi. Bratt—kgr: *Enn er Alexandr.* — 3. Athene: *Athenis.* — 5—6. við þesse: *yfir þessa.* — 8—10. ætlar—sin: *ul.* — 12. ser: *herinn.* — 13—14. Pallas—gyðia: *spektar gydiu.* — 16. annsacade: *aitadi.* — 16—17. mioc—þat: *ul.* — 17. snua: *gera vpp reist.* — 19. sem fyrst: *ul.* — 20. sem—þeim: *ul.* — 27. her sinom: *ul.* — 28. forðom: *ul.*

aborgarvegina alvapræðer. oc syna sva konunge at þeir vilja banna honom borgena. oc ef Thebane hefðe tecet slict rað sem Atheniensis þa mynde þeir hafa fengit stoðvað reiði konungs. oc funnet þar miscunn oc 5 millde sem gnog var fyrir ef miuclega vere eptir leitað. En þui at þeir syndo konunge mikinn motgang. þa reyndo þeir þat at hann kunni refsa þeim þeira dirfð. oc niðra þeira drambe. oc meðan konungr hugsar hvesso hann scyle þessa borg vinna. þa koma til hans haufð- 11 ingiar margir af enom nestom borgom. oc tia fyrir honom optlega meðan hann sitr um borgina at þar hefðe iafnan verit vppspretta mikils vfridar ilandino. oc þar hefðe margsconar vdæmi orðit i þeim stað sem segir imikille boc þeire er heitir hystoria thebana. Af 15 slicom fortaulom þrutnar mioc reiði konungs til borgar manna. oc nu byðr hann sina menn vapnaz. oc sokia borgina. oc þeir gera sva. En borgar menn lata þegar drifa scot á þa. ætla þeir sem þeir gera at veita hart viðrnám. konungs menn taka þa þat rað at sumir briota 20 borgar vegenn et neðra með þesskonar tolom sem þar til hæfðe en sumir scutu scioldum yfir þeim. oc 4a hlifðu þeim sva við scotom oc griote. oc er borgar menn sia at konungs menn mundo brotið fa borgina. þa hlaupa þeir felmsfullir inn af borgar veggionom oc 25 leita ser fylscna. En konungs menn dynia þegar ahøla þeim. oc drepa þeir hvern er þeir finna. Oc er konungr sialfr gengr iborgena. þa kemr á mot honom sa maðr er Deades het hann saung fyrir konunge með fogrom strengleik þat er sva mællte. Heyrðu Alexander

2. Thebane: Thebani. — 3. Athen.: Athenismenn. — 4. funnet þar: fengit. — 4—5. oc—leitað: *ul.* — 6—7. En—kunni: Enn nu munu þeir finna hversu hann kann. — 8. niðra: steypa. — 11—12. optlega—verit: at i þessi borg var. — 12. mikils: allz. — 16—17. vapnaz—sva: at sækia. — 18 scot: vapn ok griot. á—at: ok. — 20—21. með—hæfðe: *ul.* — 22. scotom oc: *ul.* — 28. Deades: Biadas *B*; Diades *D*; *orig.* Cleadas. — 28—29. með—þat: margfallda strengleika þa.

enn milldaste konungr afspringr goðanna hvart ætlar þu þat fyrir at eyða þessa borg með aullo. Lat þer ihug koma at Aristotiles fostr faðer þinn kendi þer þat rað at þu scylldir vera goðr bœna þurptugom oc þyrma sigroðom. Eða hvart veiztu þat at her var enn helgi 5 Bakus fœddr i þessi borg. Backum kolloðo heiðnir menn vingoð sitt. her ero oc morg aunnor guð fœdd sagðe hann. Einn af þeim Hercules enn sterke oc enn við- 10 forle er þu ert fra komenn konungr. þyrn oss þa fyr guðanna sakir þott ver sem þess vverðir. Hvgsa sva 12 fyrir þer at vstaðoct verðr þat riki er litla miscunn hefir með ser. Enn ef þu ert enn raðenn til at lata drepa allan borgar lyðenn. þa lattu borgina standa með heilu lice. þviat hon er aull goðonom helgoð. Sva lauk Deades sino male. at konungr scipaz ecki við 15 orð hans. hann lætr alla borgena niðr briota sva vandlega at þar sem aðr haufðo verit turnar havir eða kastalar. þar var nu naliga slett iorð. Elld let hann oc allzstaðar ílegia husen þar sem hann fek þvi áorkat.

Síðan er konungr hafðe makliga hefnt Thebanis þeira 20 dirfð. oc hafðe þar sva kent landz monnum at þiona nyiom konunge. þa setr hann til landz at geta þa menn er honom þotto vel til þess fallnir. En hann byr ferð sina brott af landino. oc ætlar sem hann gerir at heria arike Daríj konungs. oc nu lætr hann scip sin bua oc 25 hlaða af margsconar gøzsco. at þat ma hverr maðr ætla at Alexander konungr mynde eigi fa scip nyta mega til slicrar herferðar. Sva er sagt at konungrenn hefðe tueim scipom meír en halft annat .c. oc þegar

1. milldaste: máttkasti; *orig.* fortissime. afspringr: af krapti. — 2—3. Lat—koma: er þer kemr i hug. En. — 6—7. heiðnir—sitt: þeir vingud sinn. — 10. sakir: skyllð frænda þinna. — 12. enn: ein-. — 13. lattu: latta *A*; *der-efter er skr.* eigi, men synes udvisket; lat þu æigi *B = D*, men her synes eigi udvisket. Nægtelsen skal her udgå *jvf. orig.* soli parce solo. — 17—18. eða kastalar: *ul.* — 20. *Overskr.:* Fra ferð Alexandri kgs. — 23. vel: bezt.

er til þess var buet. þa lata konungs menn scip sin or festum. oc þar matte þa heyra mikenn luðra gang oc þioðsynlict akall. þar matte þa marka hvesv mikit flestir unna sino fostrlande. þeir Grickernir voro nu 5 fuser til at fylgia konunge oc beriaz með honom ser til fiar oc metnaðar. En allir af þeim ísua miklom her nema einn. þa settv augo sín aptr um scut meðan þeir matto nockornn vita sia til fostr iarðar sinnar. konungr sialfr leit alldregi aptr til lanzens. sva var 10 honom mikil fyst á at beriaz við Darium konung at hann gleymðe þegar fostrlande sino oc var þar eptir moðer hans oc systr. En þegar er konungr sa at Asia kom vpp fyr stafn fram. þa gladdez hann sva mioc 13 við at gleðenne varð nesta rúmfatt ibriostino. oc nu 15 biðr hann sína menn roa fast undir seglum at þeir mætte sem fyrst land taka. þeir koma nu sva ner landino at eigi var lengra til hafnar en aurscot. oc þa scytr konungr auro álandet upp oc særir sva iorð ovina sinna. hann kallar þetta giptosamligt heill. oc gott 20 sigmarc. oc því truir herenn allr oc lystr vpp fagnaðar ope miclo. því nest taka þeir land. kasta nu akkerum. oc bera upp landfestar. hrioda scip sin oc setia landtiolld.

En eptir þetta starf snæða þeir fast lenge fram ánott- 25 ena. At komannda morne gengr konungr áfiáll eitt hátt oc ser þaðan yfir landet. þar matte hann alla vega sia fra ser | fagra vollo bleika akra stora scoga blom- 4b gaða vingarða stercar borgir. oc er konungr ser yfir þessa fegrð alla. þa mælir hann sua til villdar liðs sins. 30 þetta riki er nu lit ec yfir ætla ec mer sialfum. En Gricland fauðor leifð mina vil ec nu gefa yðr vpp

1. buet: ok byr gaf *tf.* — 2. festum: lægi. — 3. þioðs. akall: geysiligt kall; *D = A.* — 4. flestir unna: unnu. — 8. þeir—sinnar: nöckut sa til landz nema. — 12. systr: systir. er—at: *ul.* — 17. aurscot: eitt órdrag. — 20—21. fagnaðar: *ul.* — 22. landfestar: ackeri. — 28. sterkar: styrkar.

segir hann til haufðengianna. oc sua treystiz hann nu sinni gefu at honom þyckir sem þetta liggi laust fyrir. En hann sciptir nu Griclandi með þeim af stormennino er honom þotto þess macligstir. hann bannaðe nu oc 5 sinom monnum at taka þar strandhög. eða gera annat 5 uspaclect. iafnt sem hann ætti sialfr hvetvetna þat er fyrir var. Þesso nest stefnir konungr til þeira borga er nalegastar voro. oc þeir menn er þær borgir bygðo þar sem þeir spurðo at konungr sa enn vtlennde var sva friðsamr oc þeir visso þo at hann hafðe mikinn 10 afla. þa toko þeir sniallt rað. oc gefaz upp sialfkrafa ivalld konungs þess. er með diupsettu raðe fek sva gort 14 at hann þyrmðe ovinom sinom. oc lagðe þa þo undir sec bardaga laust Eptir þetta fer Alexander konungr aþann luta rikisens er Frigia heitir. þar hafðe staðet 15 forðom borg su er Troio var kaulloð. þat hafa menn fyr satt at þessi borg hafe forðom mest veret oc sterkost sem raun bar á. þviat Agamennon Grickia konungr sat um hana .x. vetr með marga kappa oc otalegan her aðr hann fenge broteð hana fyr Priamo konunge 20 oc sonum hans. Þengat for Alexander konungr fyr forvitne ef hann mætte sia nockvot merke þeira stortiðenda er þar haufðo gorz. oc hann kom nu þar sem Troia hafðe staðet. hennar matte nu ecki sia annat en 25 grunnðvoll einn. þar af matte þo sia hvesv mikil 25 borgen mynde veret hafa. oc nu er konungr hugde at hvar hverge þeira kappanna er þar fellv mundo iarðaðer vera. þviat var alegsteinom ritað yfir hveriom þeira.

1. til: meistaranna ok *tf.* — 2. liggi: riki muni. — 4. macligstir: makligir. — 5. annat: þar nockut. — 6. hvetvetna: *ul.* — 8. oc: er *tf.* — 9. þar—var: sa at kgr þessi var. — 10—11. oc—afla: at allir fengu þeir grid er a hans valld gengu. — 15. a: i. heitir: þat er sagt at *tf. og* så: hafi; *B skr.:* Troea. — 16. borg—er og var kaulloð: *ul.* — 18. Grickia: *ul.* — 19. otal-: otölu-. — 21. þengat: Hígat. — 25—26. þar—hafa: *ul.* — 27. hverge: huerr. — 28. legsteinom: legsteini huers þeira. yfir—þeira: *ul.*

þa kemr *konungr* þar at er Achilles var iarðaðr. En þetta var ritað aleggsteine hans. Her hvilir Achilles enn sterke er drap Hectorem son Priami *konungs*. Sia enn same var svikenn sþrygð oc drepinn af Paride broðor
 5 Hectoris isolar guðs hofe. A þenna legtitul sa *konungr*. þviat honom þotte mikils um vert. oc eptir þat bar hann sialfr reykelisi yfir leiðet sem þar vere nockvorr heilagr maðr iarðaðr. Siðan mælti hann. sva haleit er þessa mannz haminngia orden er her hvilir allra
 10 hellzt iþvi at hans frægð man sua lengi lifa. oc mikil sæmð var honom iþvi at sigra sva mikenn kappa sem Ektor var. En þat þycke mer honom þo mestr sœmðar ake veret hafa at sua goðr klercr sem Homerus var. gerðe boc vm hans storvirke þa er allan alldr man
 15 vppi vera. oc þess villda ec øscia at nockorr maðr vere mer slicr eptir liflát mit sem Homerus var Ackilli ef 15 ver fam nockot þess gort. er loflegrar vmræðo þycke vert. Sa lutr er þo sva at ec kviða hellzt þo at ec sa undir mec lagt allan heimenn sem mek varir at vera
 20 myne. at mikel frægð life scemr eptir mec en ec villda. oc ef ec scyllda annars hvars. þa villda ec himinrikes helldr missa en frægðarennar. segir hann. Eptir þetta mæltir *konungr* sva til sinna manna. Lateð eigi þat scelfa yðr af hernaðe þeim er þer hafet vpp teket þott
 25 haminngia se mioc ostadug. þviat overðr er sa farsældar er hann vill ecki þola þat er hart þyckir. en þott manne veiti þungt vm stundar sacir. þa kemr þo iafnan logn a bac vinde. En þviat yðr man vndarlicet þyckia hvaðan ec mega sva mioc treystaz vare farsælld. þa
 30 vil ec nu þat kvnnect gera þo at ec hafa hliott yfir þvi lateð higat til. þa er ec hafða hefnt foðor mins. bar sva optliga til at ec vacða þa vm netr er aðrer svauo 5a

1. Achilles: Achilles. — 2. hvilir: huilis. — 4. svikenn .. drepinn: omv. af: Alexandro *tf*. — 8. sva haleit: mikil. — 9. haminngia: ok haleit *tf*. — 10—11. iþvi—honom: ul. — 15. þess: þat. — 20. mikel: vera i. — 28. vinde: regi.

oc hugsadag með mer hvart ec scyllda at eins veria þat rike er faðer minn hafðe att. eða afla mer meira. Oc eins hveria nott at aullom auðrom sofandom iminu svefninne þa er ec vacða vm slict hugse. kom mikit oc biart lios yfir mec. þvi liose fylgðe einn gaufuglegr 5 maðr ef lofat scal mann at kalla. hann var harðla vel klæddr oc þvi licast sem byscopar þa er þeir ero scrydder byscops scrude. Tolf enir dyrsto steinar voro settir iklæði hans framan abriosteð. Ienne þessa mannz var ritað scilicet tetragramaton. þat feck ec eigi scilet 10 segir *konungr* þviat þat var a þessconar tungu ritað er mer var vkunnict. Siðklædr var hann sva at fyr kleðonom matta ec eigi sia fætr hans. Mikil ogn stoð mer af þessom manne. Hafða ec tom til at spyria en þoran
 16 eigi hver hann vere eða hvaðan. oc at hvi hann føre. 15 hann mat ecki kveðior við mec oc mællti sva til min. Farðu abraut af fostr lande þino Alexander. þviat ec man allt folk undir þic leggja. oc ef þu ser mic nockot sinn þvilikan sem nu synomz ec þer. þa scalltu þyrma minom maunnom fyrir minar sakir. oc eptir þat hvarf 20 hann vpp ilopteð fra mer segir *konungr*. oc þa fylde hann herbergeð ibrautfor sinne enom dyrlegsta ilm. Eptir sagða þessa vitran mæltir *konungr* sva til riddera sinna. þat scolo þer vita enir vausco drengir at iþess trauste er mer vitraðez muno þer yðarnn herscap 25 fremia. oc nu snyr *konungr* aprt til sinna herbuda. En þesse vitran fek sina framkvemð litlu siðarr oc sannaðez með þeim hette. at eptir þat er Alexander *konungr* hafðe unnet þa borg a Iorsalalandi er Tirus heitir. þa stefndi hann til Iorsalaborgar með miklo 30

4. -inne: herbergi. hugse: hugsandi. — 10. var: þetta *tf*. — 11—12. a—vkunnict: þess hattar tunga at ek feck ægi skilt. — 14—15. en—føre: hann huerr hann væri en ek þorda ægi. — 18. allt folk: allar þiodir. — 19. þvilikan: sva buinn. — 22. i—sinne: ul. — 24. vausco: voskuztu. — 27. sina framkv.: sva mikinn framgang. — 29. hafðe: heriat ok *tf*.

liðe oc ætlaðe hann at briota borgena. en niðra Gyð-
 enga tign oc svivirða templum domini sem aðrer heiðner
 konungar hafvðo gort fyrir honom. oc er borgar menn
 spyria þessa fyrirætlan konungs. þa taka þeir þat rað.
 5 at byscop sa er þa var at staðnom gengr ut með aull-
 om haufðingiom borgarinnar oc gerir virðuliga proces-
 sionem amot konunge. oc ætlar sva at svefia hans
 reiði. oc þegar er konungr ser byscop. þa kemr honom
 ihug at sa maðr var iafnt þannug buinn er honom
 10 vitraðiz fyrr meir. oc hann stigr þegar af hesti sinom
 oc fellr akne fyr byscope. þetta undruðuz konungs
 menn mioc er konungr litelætti sec sva mioc at hann
 laut þessum manne. þar sem þeir vissv aðr at hann
 villde alla lata til sin luta. oc þeir haufvðo hann aung-
 15 om fyr set sitt haufvð hnegia. Þa stauðvar konungr
 sitt lið oc kallar storgettinga sina með ser. riðr siðan 17
 iborgina friðsamliga, offrar til templum domini margar
 storar gersimar þær sem þeir kaulloðo þægiligstar gvðe
 er varðveittv musterið. hann heitr oc því Gyðingom
 20 sem hann efnde. at þeir scylldo é ifriðe vera oc goðo
 yfirlæti meðan hans riki stöðe.

II Sa kvittr kom nu til eyrna Dario konunge at Alex-
 ander konungr var kominn irike hans með herscillde.
 Oc þvíat Darius konungr hafðe lenge um kyrt setið
 25 igoðom friðe. enn af vanniz styriolld oc vфриðe. þa bregðr
 honom við þesse tíðendi nockvot. Oc þoat hann vere
 viðlendare fyr sacir margra scattkonunga rikare. miclo
 festerkare. af ageto forellre tignare. fyr alldr sacir oc
 fregðar isinom rikdome fullkomnare en Alexander. þa

5. þa—staðnom: fyrir þeim var. ut: af stadnum *tf.* —
 7. svefia: stodua. — 12–13. mioc—manne: *ul.* — 16.
 gettinga: höfðingia. með ser: til motz vid sik. — 20. *q:* *ul.*
 — 22. *Overskr.:* Fra Darius kgi ok Alexandro kgi. — 26.
 þesse: þessor. — 27. viðlendare: miok viðlendr. miclo: ok
tf. — 28. tignare: roskuari *tf.* — 28–29. oc—i: frægari af.

varð hann þo þegar ihuginom lögri. þar sem hann
 matte ihvivetna meire vera ef hann hefðe sva gnogan
 vilia til at veria lond sin sem hann hafðe yria fongin
 5b á. Oc þvíat Darius konungr | var friðe vaur oc miclo
 bilife. þa varð hann rauntregr til vфриðarins. En at 5
 eigi þotte sva sem konunglic valld minnkaðiz eða
 scelfðiz við þenna tíðenda pata. þa lætr D(arius) kon-
 ungr scera herorvar vpp vm rike sitt oc honom samnaz
 bratt vtalegr her. Oc því bili sendir D(arius) kon-
 ungr Alexandro konunge bref þat er þesse orð stoðo a. 10
 Darius konungr konunga frennde guðanna sendir þetta
 bref Alexandro þion sinom. þott þv ser Alexander liklegr
 til vppreistar fyrir sacir goðrar ættar. þa þyrmdv þo
 18 litlum allðri oc enn vaxanda. Vscaplect er at taka
 allden af treno fyr en fullvaxit er. haf mitt rað oc 15
 legg niðr sem sciotast vapn þau er heimsleg ofdirfð
 eggiaðe þic til vpp at taka. Far heim til moðor þinnar
 oc haf með þer þessa luti er ec sende þer at giof. þat
 er raðnengar svipa er alldre þinom hæfir. oc bollr einn
 er þer samir ennbetr at leika með en sciolldr eða 20
 sverð. þar með sendi ec þer fehirðzlor þer er fa mono
 þer yrna scotpenninga til at koma heim aptr osolltno
 liðe þino. En ef sva mikil oðe byr þino brioste at
 þer þycke deilld friðe betri með minom fiandscap. þa
 man ec senda til at refsa þer. eigi riddara mina. helldr 25
 vegðar lausa þrela. þa er þic scolo iprisund setia oc
 lata sva biða neisulegs dauða. þa er Alexander kon-
 ungr hafðe yfir lesit brøf þetta. lætr hann ser litt
 bregða við þesse akefðar orð. andvarpar þo við nockot
 sva. ræðir siðan stillelega til sendimanna Darij kon-
 ungs. Betr virðe ec gaufoglegar giafar konungs en 30
 sialfr hann. Bollrenn markar með vexte sinom heim
 þenna er ec man undir mec leggja. Með svipo þesse

4. friðe. . . oc miclo: *ul.* — 5. rauntregr. . vфриð.: traudr
 . . orosto. — 16. sem sciotast: *ul.* — 18. sende—giof: uil
 gefa þar.

scal ec temia þa Serkina. þa er ec hefe eptir fengenn
 sigr vppbrotet allar fehizlor Darij konungs. Slic orð
 ritar hann aptr til Serkia konungs. oc setr fyrir sitt
 innscigle. hann gefr sendi monnum virðulegar giasir
 5 oc biðr aptr fara við sva buet. Darius konungr fer
 nu með her sinn til ár þeirar er Evfrates heitir. hon
 er ein af þeim florum er or paradiso falla. Hann ser
 nu þat af brefom Alexandri konungs at eigi man með
 storyrðom einom hrinda mega hans hernaðe. Oc a
 10 slettom vaullom þeim er lago við ana. setr D(arius)
 konungr herbuðir sinar. hann stefnir nu liðenu ein-
 hvernn dag vt ávollona. oc lœtr til taka at telia liðet 19
 isolar vpprás. oc su sysla vinnz þann dag til kvellz.
 oc fek þeyge talt. Oc nu hygr D(arius) konungr þat
 15 at fyr sakir mikels vapna bunaðar. oc vtalligs hers
 mone enge þora við honom rœnd at reisa. Nu sendir
 hann fyr ser með vgrynne liðs haufðingia þann er
 Mennon het at reyna styrc Alexandri oc veria honom
 borg þa er Sardis heitir. Mennon hafðe .vi. hundruð
 20 þusunda liðs. en þott Alexander hefðe miclo minna
 lið. þa fek hann þo sigr fyr hvatleics saker sinna manna
 oc leggr vndir sec borgina. I borg þesse var þors hof
 ímiclo hallde. oc i hofino stoð vagn einn. hann var
 með nockors konar vel sva festr við ok eða sila. at
 25 engi kunne fra leysa. Vagnenn hafðe þar lenge staðet
 ihofeno. oc sa var atrvnaðr borgar manna. atengi
 mynde læyst fa scauklana fra okeno. nema sa er siðan
 fenge sigrat allt Asiam. Oc er Alexander konungr
 spurðe þetta. þa var honom mikit vm at reyna hvart
 30 hann fenge leyst knutana. oc þviat hann villde giarna
 fyr sec lata fyllaz orlaganna scipan. þa tekr hann vpp

1—2. fengenn sigr: sigrat þa ok. — 2. Slic: þessor. —
 5. buet: *Nyt kap. med overskr.*: Her segir fra ferð Darii
 kgs. — 14. þeyge: þo trautt. — 15—16. fyr—enge: hann
 muni hafa sua mikit lid saman dregit at engin muni. —
 — 19. hundruð: þusundir. — 28. Asiam: saman. — 29.
 var—vm: fystiz hann.

6a oket oc vill fra leysa scauklana | oc fær eigi leyst. En
 at eigi þotti þeim sva er hia stodo sem þetta vere kon-
 ungenom illt heill. þa segir hann sva til sinna manna.
 Hvart hyggið er manne nockors at auðnara. at hann
 fae knuta þessa leyst. eða viti með hverri list þeir ero 5
 saman riðnir. Mikill hegome seger hann at trua slico.
 bregðr siðan sverði oc hœgr isvndr knutana. Oc her
 var nu annat hvart. at Alexander konungr fyllde þat
 er orlogen hofðo fyrir scipat. þott hann leyste knutana
 helldr með sverðe. en með hondom ser. ella synde 10
 hann þat at þesse atrunaðr. hafðe hegomlegr veret. Nv
 20 fer Alexander konungr heðan til þess staðar er Anchira
 heitir. oc meðan hann duels þar. þa sendir hann nock-
 ornn hluta liðs sins at leggja vndir sek þær þioðer er
 Capadoces heita. oc er hans menn koma aptr með 15
 fengnum sigre. þa stefnir hann með her sinom imot
 Dario konunge oc fer nu sva hvatlega. at þat var ner
 fra likendom. oc þvi scvndar hann sva. at þaðan sem
 hann var þa staddr er at fara inn imegin landzens
 um þrœngva dale oc miclar torfœror. oc ef D(arius) 20
 konungr hefðe þannog sciotare orðet. þa hefðe hann
 þar matt teppa Alexandro stig. Darius konungr flytr
 nu oc abrott herbuðer sinar fra anne Evfrate. þar
 scortir nu eigi vapnabrac oc mikinn luðra gang. Hann
 stefnir aullom her sinom ímot Alexandro konungi. En 25
 sua scipar hann liðe sino at ifyrsto fylkingo var liknesci
 guðs þeira er Iupiter heitir alatino. en þorr avara
 tungo. þor var sva umbuð veitt fyrir sakir mikils
 atrunaðar er Serkir hofðo til hans. at hann sat igull-
 egre kero setre dyrom steinnom. framme fyrir honom 30
 var alltare fagrlega með silfri buet. á altareno bran

3. illt: litil. — 6. riðnir: komnir. — 9. scipat: spæd.
 — 11. veret: *Nyt kap. med overskr.*: Fra ferð Alexandri
 kgs. ok Darii kgs. — 19. er: var. — 22. teppa: stemma.
 — 23. Eufraten *skr. B.* — 27. er—en: Jupiter þat er. —
 28—29. þor—sat: hann var. — 30. steinom: gimsteinum;
orig. gemmis. — 31. fagrlega—buet: gert med brent silfr.

